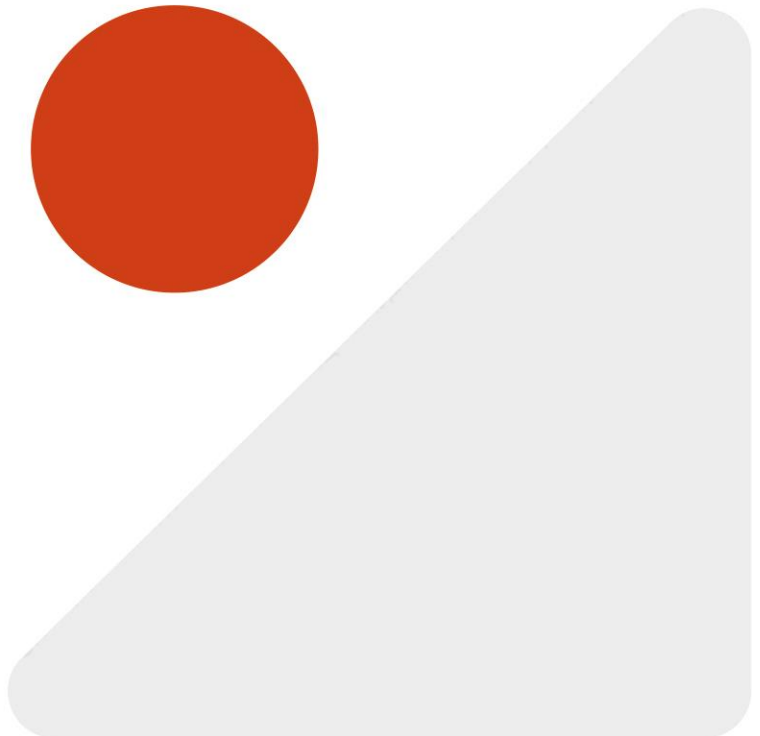
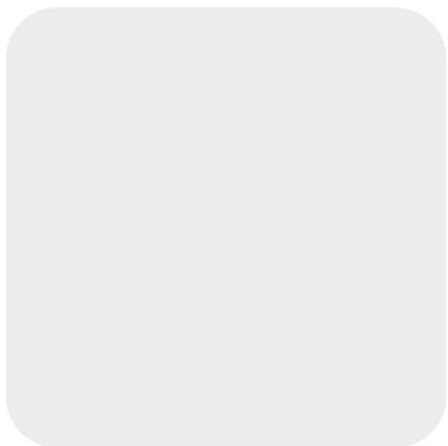
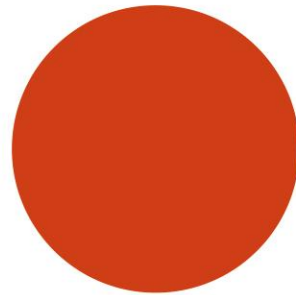
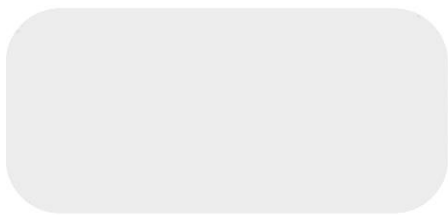
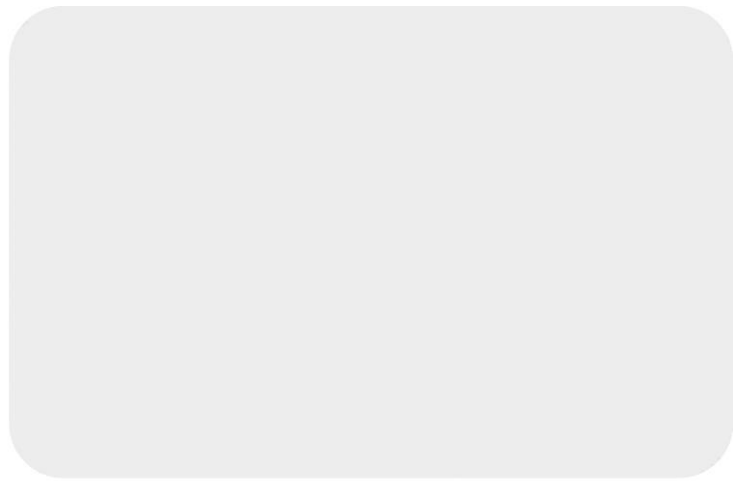

Veileder til e-læring i lesing i fag for FVO

Versjon 2, august 2019

Innhold

1.	E-læring i lesing i fag for forberedende voksenopplæring - Bakgrunn	3
2.	Ferdigstilling av e-læring	3
3.	Målgruppe	3
4.	Konseptet e-læring i lesing	4
5.	Innholdet i e-læringen	4
6.	Språknivå, vanskelighetsgrad og progresjonsoppbygging	4
6.1	Norsk for språklige minoriteter	4
6.2	Samfunnsfag	5
6.3	Naturfag	5
6.4	Matematikk	5
6.5	Norsk	5
6.6	Grunnmodul	5
7.	Struktur i e-læringen	5
7.1	Forside e-læring i lesing i fag	6
7.2	Forside modul	7
8.	Oversikt over leksjoner	7
8.1	Leksjoner i norsk for språklige minoriteter	7
8.2	Leksjoner i samfunnsfag	8
8.3	Leksjoner i naturfag	9
8.4	Leksjoner i matematikk	10
8.5	Leksjoner i norsk	10
8.6	Leksjoner i grunnmodul	11
9.	Tekster, aktiviteter og oppgavetyper	11
9.1	Navigering	11
9.2	Besvare oppgaver	13
10.	Lærerens rolle	14
11.	E-læring i klasserommet	14

1. E-læring i lesing i fag for forberedende voksenopplæring - Bakgrunn

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet satte Kompetanse Norge i gang forsøk med modulstrukturert opplæring for voksne på nivået under videregående opplæring høsten 2017. Moduler på nivå fram til videregående opplæring, kalles forberedende voksenopplæring (FVO). Målgruppen er voksne som har rettigheter etter opplæringsloven og/eller introduksjonsloven. I tillegg omfattes opplæringstiltak i regi av Nav. Nye modulstrukturerte læreplaner spesielt tilpasset voksne er utarbeidet, og disse prøves ut i et forsøk fra 1. august 2017.

I forbindelse med modulstrukturert opplæring har det blitt utviklet kartleggingsverktøy og e-læringstilbud i lesing i fag for FVO, som begge ble ferdigstilt høsten 2018. Kartleggingsprøven og e-læringstjenesten skal støtte deltakeren på veien mot fullført forberedende voksenopplæring.

2. Ferdigstilling av e-læring

E-læring i lesing i fag for forberedende voksenopplæring ble ferdigstilt og lansert høsten 2018. E-læringsressursene fylles på, bearbeides og revideres våren 2019, etter tilbakemeldinger fra brukere. Den reviderte utgaven ble publisert august 2019.

3. Målgruppe

Målgruppen til e-læringsressursen er hovedsakelig deltakere i FVO ved forsøksskoler. E-læringen er imidlertid relevant også for andre voksne i opplæring og ligger åpent tilgjengelig for alle som ønsker å benytte den.

E-læring i lesing i faget norsk for språklige minoriteter vil være særlig aktuelt for deltakere i norskopplæringen, da den nye forsøkslæreplanen har med seg flere perspektiver fra *Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*. I ressursen vil deltakere i norskopplæringen møte temaer og domener som er aktuelle for deres språkinnlæring. Det er også fokus på sjangre og teksttyper som forbereder til norskprøvene. Deltakere på samfunnskunnskapskurs vil på samme måte ha utbytte av e-læring i lesing i samfunnsfag, og vil møte sentrale temaer fra læreplanen og samfunnskunnskapsprøven.

4. Konseptet e-læring i lesing

I FVO vil deltakere få mulighet til å jobbe intensivt med lesing i fag i e-læringsressursen. E-læringen tar utgangspunkt i kompetansemålene i forsøkslæreplanene, og den tar for seg ferdigheten lesing i fag som inngår i FVO. Deltakere vil, gjennom kartleggingsprøven i lesing og annen kartlegging, bli innplassert i moduler i FVO, og får tilbud om e-læring i lesing for tilsvarende moduler.

E-læringstilbudet skal fremme tilpasset voksenopplæring og fleksibilitet, og bidra til økt motivasjon og mestring i fagene. Lærere og innplasseringsansvarlige fra voksenopplæringsssentre og andre aktuelle fagpersoner har vært involvert i prosjektet.

5. Innholdet i e-læringen

E-læring i lesing i fag i FVO er et nettbasert opplegg med tekster og aktiviteter. E-læringen tar for seg lesing i fagene norsk, norsk for språklige minoriteter, samfunnsfag, naturfag og matematikk. I tillegg er det laget e-læring for grunnmodulen. Det faglige innholdet i lesetekster og aktiviteter er utarbeidet etter kompetansemål i forsøkslæreplaner for FVO. E-læringen dekker ikke alle kompetansemålene i forsøkslæreplanene. Det er gjort et utvalg av mål med utgangspunkt i hensikten med tilbudet – å gi leseopplæring og -trening. E-læringen tar for seg sentrale temaer i ulike fag, og lesingen skal fremme læring av fag.

I ulike fag er det ulike teksttyper, sjangre, begreper og terminologi. Gjennom en faginndeling settes leseaktiviteten inn i en meningsfull kontekst. Deltakere kan identifisere og få oversikt over fagspesifikke lesestrategier, teksttyper og sjangre. Særlig på modul 3 og 4 er det viktig å ha gode nok leseferdigheter til å kunne tilegne seg fagkunnskap på en selvstendig måte. Derfor bør det legges stor vekt på oppøving av leseferdigheter, spesielt i modul 1 og 2. Deltakere som skal ta spesifikke moduler, kan øve målrettet på lesing innenfor modul og fag ved at de får tildelt et e-læringsopplegg i lesing med fokus på faget de skal ta. Leseaktiviteten kan i tillegg til å gi mengdetrening i lesing og lesestrategier, forbedre deltakernes fagkunnskaper. Faginndelingen i e-læringen vil dessuten gjøre det enklere for lærere å benytte tekster og innhold i klasseromsundervisning og som et verktøy i vurdering for læring.

6. Språknivå, vanskelighetsgrad og progresjonsoppbygging

E-læringen skal være en støtte for deltakere i FVO. Hver modul har gradvis økende vanskegrad, og deltakere kan velge leksjoner som passer sitt fag- og språknivå.

6.1 Norsk for språklige minoriteter

I e-læring i lesing i faget norsk for språklige minoriteter er det et kombinert språkinnlærings- og lesefokus i modul 1-2.

E-læring i norsk for språklige minoriteter starter med nivå A1 i første modul. Deretter bygges gradvis vanskegraden opp til A2-nivå i slutten av modulen. Tilsvarende går modul 2 fra A2 til B1-nivå, modul 3 fra B1 til B1+, og modul 4 fra B1+ til B2.

Forsøkslæreplanen har et sterkt språkinnlæringsfokus i modul 1-2, og det har blant annet vært et mål i utviklingen av læreplanen at den skal ivareta deltakernes behov for språkopplæring og dokumentering av språknivå ved gjennomføring av avsluttende prøver i norsk. Temaer, sjangre og teksttyper i e-læringa vil derfor

være gjenkjennbare for deltakere som følger *Læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*, i tillegg til deltakere som følger forsøkslæreplanen for FVO.

6.2 Samfunnsfag

E-læring i lesing i samfunnsfag inneholder tekster på nivå A2 og B1. Denne modulen er godt egnet for deltakere på samfunnskunnskapskurs og i norskopplæring, i tillegg til deltakere i FVO og i grunnskolen for voksne som følger Kunnskapsløftets læreplaner. Modul 2 har innhold med språknivåer fra A2 til B1/B2. I modul 3 og 4 ligger språknivået på B1 til B2.

6.3 Naturfag

I e-læring i lesing i naturfag har tekster og aktiviteter et språknivå på A2 til B1 i modul 1. Vær oppmerksom på at tekstene i modul 1 i naturfag inneholder mange faguttrykk og derfor kan kreve et relativt høyt språknivå. I modul 2-3 er språknivået B1, med enkelte fagtekster på B2. I modul 4 er språknivået B1 til B2.

6.4 Matematikk

E-læring i lesing i matematikk er et kurs med fokus på lesing, og er laget for å øve lesing av tall og tekster med matematisk innhold. Mange av tekstene forutsetter at deltakeren kjenner til matematikk på grunnleggende nivå. E-læring i lesing i matematikk har tekster og aktiviteter på språknivå A1-B1 fra modul 1 til modul 4.

6.5 Norsk

Norsk inneholder to moduler, en med saktekster og en med skjønnlitterære tekster. Begge modulene har et språknivå på rundt B2-nivå. Fokuset er lesetrening i ulike sjangre. Noe av innholdet i de to norskfagene er felles. Språklig sterke deltakere på modul 4 i norsk for språklige minoriteter vil også ha utbytte av modulene i norsk.

6.6 Grunnmodul

Grunnmodulen er en alfabetiseringsmodul. Modulen er todelt. I første del vil deltakere som ikke kan lese og skrive, få trening i å lese bokstaver, stavelser og enkeltord. Fokuset er å kunne identifisere lyder og koble det til skriftbilder. Del 2 er inndelt i temaer, og gir trening i å lese ord og korte setninger.

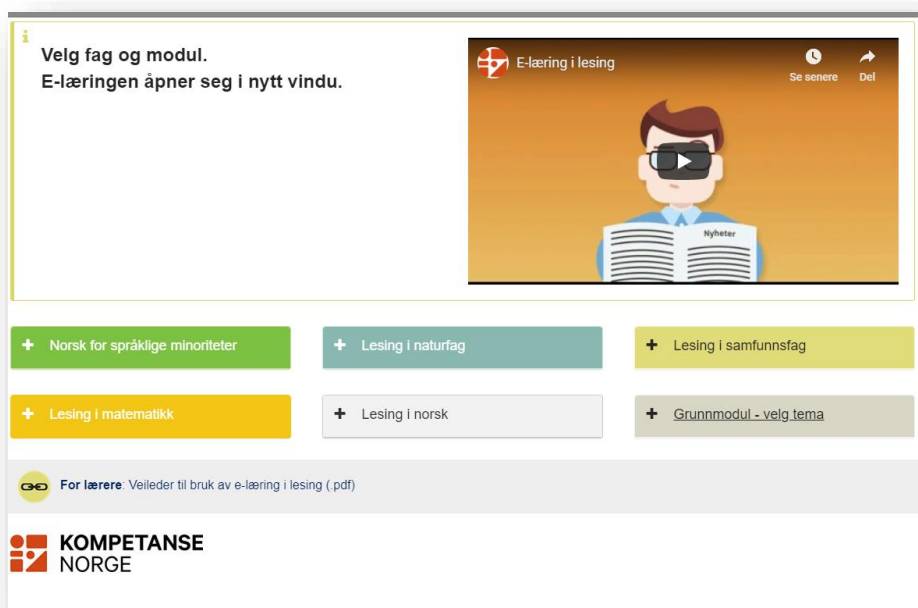
7. Struktur i e-læringen

E-læring i lesing er strukturert etter faginnndelingen i forberedende voksenopplæring. E-læringen er publisert flere steder:

- Åpent på nettsiden <https://elearning.kompetansenorge.no/lesing>
  - o Alle med lenken har tilgang til alle fag og moduler.
- Med innlogging:
  - <https://ekurs.kompetansenorge.no/course/index.php?categoryid=3>
    - o Ved bruk av e-læring med innlogging kan deltakere følge egen progresjon og kurslisten vil vise kun de moduler deltaker er påmeldt. Veiledning til bruk av tjenesten finnes i eget dokument.
- En tredje måte å bruke e-læringen er å importere den til egen LMS (f.eks. it's learning). SCORM-pakker til dette formålet ligger på nettsiden til Kompetanseløftet(FVO). www.kompetansenorge.no/kompetanseloftet.

Skjermbildene nedenfor er hentet fra nettsiden. Se egen veileder for Moodle for mer informasjon om registrering og påmelding.

7.1 Forside e-læring i lesing i fag

I fagene er det fire moduler som tilsvarer inndelingen i FVO. Grunnmodulen er delt i tema.

Modulene er inndelt i temabaserte leksjoner. På første side i hver modul finnes en oversikt over alle leksjoner i modulen.

7.2 Forside modul

Når du velger en modul i et fag, åpnes denne i nettleseren.

Lengden på leksjonene varierer, og det er også ulik mengde innhold i ulike moduler og i ulike fag.

8. Oversikt over leksjoner

Listen oppdateres når nye leksjoner legges til i fagene.

8.1 Leksjoner i norsk for språklige minoriteter

8.1.1 Modul 1

- Personfortellinger
- Sommerfest
- Det bor en baker
- Hvor skal de?
- Språkkafe
- Strikkekurs
- Invitasjon til fest
- Vær og værmelding
- Jul i Norge
- Når noen dør
- I butikken
- I skiløypa
- Eventyr

8.1.2 Modul 2

- Invitasjon
- Mohamed på skole

- Klage
- Kakeoppskrift
- Leserinnlegg
- Pleieassistent
- Hytta eller syden?
- Nordmann
- Klassekontakt
- Eventyr: Gullhår
- Å jobbe i barnehage
- Trafikkulykke
- Jul i Norge
- Vær og klima

8.1.3 Modul 3

- Rødhette og ulven
- Tenk deg om
- Boligannonse
- Plystring på timeplanen
- Mem og Zin
- Keiserens nye klær
- Busstabell
- En nesten pinlig affære
- Eg står her og skal slå opp med ei jente
- Jeg vil være det rolige regnet

8.1.4 Modul 4

- Novelle: Mennesker på kafe
- Romanutdrag: Alle utlendinger har lukka gardiner
- Søke jobb – stillingsannonse
- Søke jobb – søknad
- Søke jobb – CV
- Flerspråklighet
- Tips om boligutleie
- Turisme
- Språkhistorie
- Novelle: Pass deg for ulven

8.2 Leksjoner i samfunnsfag

8.2.1 Modul 1:

- Å si sin mening!
- Jobber i Norge før og nå
- Familie
- Norden og verden
- Demokrati og ytringsfrihet
- Yrker og næringer

8.2.2 Modul 2:

- Samfunnsdebatt og ulv

- Aktiv medborger
- Stortinget
- Yrker og arbeidsliv i Norge

8.2.3 Modul 3:

- Livslang læring
- Kultur, identitet og samfunn
- Likestilling
- Stortingsvalg og stemmerett
- Rasisme
- Grunnloven og Norgeshistorie
- Arbeidsmarkedet i Norge før og nå
- Yrker og utdanning

8.2.4 Modul 4:

- Sosiale medier og nettnett
- Oljeeventyret
- Norge under andre verdenskrig
- FN og menneskerettigheter

8.3 Leksjoner i naturfag

8.3.1 Modul 1:

- Planter og dyr
- Årstider
- Vær
- Kildesortering og gjenbruk
- Kroppen

8.3.2 Modul 2:

- Plast og miljø
- Brann og brannrutiner
- Solsystemet
- Fra befruktning til fødsel
- Prevensjon og abort

8.3.3 Modul 3:

- Næringskjeder
- Celler
- Hormonsystemet
- Diabetes

8.3.4 Modul 4:

- Fotosyntese
- Næringsstoffer
- Elektrisk energi

8.4 Leksjoner i matematikk

8.4.1 Modul 1

- Tall
- Pluss og minus
- Doble og halvere
- Måling og temperatur
- Økonomi

8.4.2 Modul 2

- Tall
- Multiplisere
- Dividere
- Budsjett
- Lønn og skatt

8.4.3 Modul 3

- Prosjenter
- Budsjett og regnskap
- Lese grafer
- Mål og vekt
- Rutetabeller

8.4.4 Modul 4

- Prosent og promille
- Valuta
- Lån
- Forbrukslån til bil – oppgave
- Lineære funksjoner

8.5 Leksjoner i norsk

Norsk er nå delt i to deler: en med saktekster og en med skjønnlitteratur.

8.5.1 Saktekster

- Klagebrev
- Rutetabell for buss
- Jobbsøking:
  - Stillingsannonse
  - Søknad
  - CV
- Arbeid i barnehage
- Møtereferat
- Lese grafer
- Pakkeliste (artikkel)
- Retorikk og taler
- Retorikk og holdninger
- Fagtekst om plystrespråk
- Formelt klagebrev
- Reklameannonse

- 2 leserinnlegg
- Rutetabell for tog
- Artikkel om språk
- Boligannonse
- Reisebrev

8.5.2 Skjønnlitteratur

- Novelle: Mennesker på kafe
- Fabel: Mem og Zin
- Romanutdrag: Alle utlendinger har lukka gardiner
- Novelle: Ventetiden
- Romanutdrag: Epler
- Lyrikk: Fire dikt
- Lyrikk: Episode
- Eventyr: Keiserens nye klær
- Romanutdrag: Momo
- Lyrikk på nynorsk: Om pengar
- Romanutdrag: Gutt

8.6 Leksjoner i grunnmodul

- Del 1 – bokstaver og ord
- Del 2 – tema:
  - Familie
  - Mat
  - Vær
  - Bolig

9. Tekster, aktiviteter og oppgavetyper

E-læring i lesing i fag består av video, tekst, lyd, oppgaver, bilder og illustrasjoner. Noen få oppgaver er best egnet på en pc-skjerm pga. størrelse. Dette gjelder blant annet budsjetter i matematikk. Slike oppgaver er merket i e-læringen.

9.1 Navigering

Navigering kan gjøres på flere måter. Det er mulig å gå direkte til en bestemt leksjon, eller man kan starte med side 1 og jobbe seg framover. På alle sidene finnes en «neste side»-knapp nederst. Noen steder kommer ikke denne til syne før man har svart på en oppgave, eller vært igjennom alt innholdet på en side.

På alle sider er det mulig å navigere tilbake til forsiden ved å klikke på «hjem»-knappen.

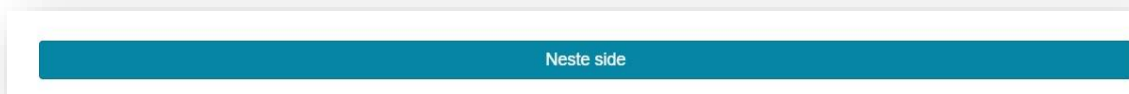
9.1.1 Navigering fra modulforsiden

Klikk på «Start» eller velg leksjon/tema.

9.1.2 «Neste side»-knapp

Neste side-knappen finnes nederst på alle sidene. På mange sider må man svare på oppgavene før knappen synes.

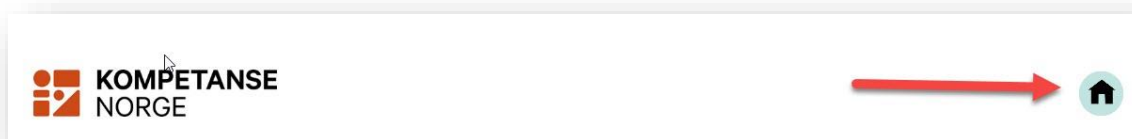
9.1.3 Piler

Øverst på siden finnes piler for navigering fram og tilbake. Ved bruk av disse kan man navigere uten å svare på oppgaver eller lese tekstene.

9.1.4 Andre navigeringsmuligheter

Bruk hjem-knappen for å gå til forsiden til modulen. Den ligger i bunnteksten på alle sider.

Bruk innholdsmenyen for å gå til en bestemt side. Denne finnes ved å klikke på hamburgermenyen øverst til venstre.

9.2 Besvare oppgaver

Det er flere oppgavetyper i kursene. For alle oppgavetyper er teksten det stilles spørsmål om tilgjengelig på samme side. For lange tekster, spesielt i modul 3 og 4, er det mulig å laste ned og evt. skrive ut tekstene.

I hovedsak er det disse oppgavetyperne som benyttes:

1. Flervalg med ett riktig svar og flervalg med flere riktige svar
  - a. Alternativene kan være tekst eller bilder.
  - b. Klikk på «sende» eller «sjekk svar».
  - c. Det er mulig å forsøke flere ganger for de fleste oppgaver.
  - d. Fasit eller respons kommer fram etter siste forsøk for de fleste oppgaver.

2. Ja/nei eller riktig/feil
  - a. Alternativene er tekst.
  - b. Klikk på «sende» eller «sjekk svar».
  - c. Det er mulig å forsøke flere ganger for de fleste oppgaver.
  - d. Fasit eller respons kommer fram etter siste forsøk for de fleste oppgaver.

3. Velg fra liste
  - a. Velg tekst fra liste med alternativer. For eksempel velge riktig overskrift til en tekst, eller sortere plantene i riktig rekkefølge.
  - b. Fasit eller respons kommer opp ved klikk på «sende» eller «sjekk svar».
4. Skriv inn tekst
  - a. Det er åpne tekstfelt. Besvarelser lagres ikke, og det er ikke mulig å se for andre enn deltakeren selv.
  - b. Fullføre en setning som er påbegynt.
  - c. Skrive en kort tekst, for eksempel et brev, en refleksjon eller en oppskrift.
  - d. Fasit eller respons kommer alltid opp ved klikk på «sende» eller «sjekk svar».

10. Lærers rolle

Alle fag og moduler ligger på kursforsiden i nettløsningen, og i kurskatalogen på Moodle. Det finnes en egen manual for kurspåmelding til Moodle. Lærer må bistå deltakerne i hvilke moduler de skal ta. Lærer kan foreslå leksjoner innenfor hver modul som passer den enkelte deltakers nivå.

Lærer har samme tilgang som deltakere og kan bruke den for å orientere seg i kursinnholdet. Lærere kan i utgangspunktet ikke følge deltakernes progresjon. Dersom skolen velger å laste e-læringskurset inn i sin læringsplattform, kan lærer ha mulighet til å følge deltakernes progresjon og utvikling.

11. E-læring i klasserommet

E-læring i lesing i fag er tenkt som en støtte for deltakere og som en ressurs brukt i kombinasjon med undervisning. Deltakere kan sitte hjemme og arbeide med ressursen på egenhånd eller bruke den på skolen.

Lærere kan benytte tekster og innhold i e-læringen som en del av et større undervisningsopplegg. For eksempel kan læreren velge ut tekster fra e-læringen som det arbeides med i klasserommet. Læreren kan vise teksten på Smartboard eller skrive den ut til deltakerne. Ulike førlesingsaktiviteter kan benyttes før deltakerne arbeider med selve teksten. Det kan være aktiviteter hvor deltakerne aktiverer sine forkunnskaper eller tilegner seg noe kunnskap om temaet før det arbeides med selve teksten. Etter at klassen har arbeidet med den aktuelle teksten i fellesskap, kan deltakerne få i oppgave å jobbe med aktiviteter i e-læringsressursen. På denne måten får deltakerne bearbeidet det aktuelle temaet på flere måter, både i samarbeid med andre deltakere og individuelt.

Ettersom innholdet er temabasert, er det enkelt for læreren å kombinere leseaktiviteter fra e-læringen med temaer det arbeides med i klasserommet. Dersom klassen arbeider med temaet næringsstoffer, kan det for eksempel være fint at deltakerne får arbeide med det samme temaet i e-læringen underveis eller etterpå. Aktiviteter i e-læringen kan også gis som en ekstraoppgave eller hjemmeoppgave.